

ПРОФИЛ ПРИВРЕДЕ ОПШТИНЕ ПАЛЕ

Општина Пале смјештена је у источном дијелу Републике Српске и Босне и Херцеговине. Налази се између 43°05' и 43°55' сјеверне географске ширине 18°25' и 18°50' источне географске дужине. Заузима површину од 491,82 км² у висинском интервалу 624–1913 м надморске висине. Смјештена је између планинских масива Јахорине са југа и југоистока, Госине са истока, Романије са сјевероистока и Озрена са сјевера и сјеверозапада. Највишатачка је на врху Сјениште (1913 м) на Јахорини, а најнижа (624 м) у кориту ријеке Миљацке испод Довлића.

Граничи са подручјем Источног Старог Града на западу, Сокоца на сјеверу, Рогатице на истоку, Пала-Праче (ФБиХ) и Фоче-Устиколине (ФБиХ) на југоистоку и Трнова на југу. Административни центар општине је у највећем насељеном мјесту Пале, гдје су смјештене значајне привредне и јавне институције од општинског и републичког интереса. На подручју општине постоји десет мјесних заједница: Прача, Подграб, Коран, Пале, Јасик, Брезовице, Мокро, Обилићево, Душаново и Станица Пале, са 63 насеља. Општина Пале је административно укључена у Град Источно Сарајево заједно са још пет општина: Соколац, Источни Стари Град, Источно Ново Сарајево, Источна Илиџа и Трново.

Саобраћајни положај општине је повољан због близине највећег града Босне и Херцеговине Сарајева (15 км), у коме се укрштају путни правци из свих дијелова БиХ. Кроз подручје општине долинама ријека Миљацке и Праче пролази магистрални пут М5 Сарајево-Вишеград (Зворник). Територијом општине пролазе регионални путни правци Р 446 Пале-Јахорина и Трианга-Јасик-Сарајево, Р 446 а Јасик-Лукавица и Р 447 Сумбуловац-Хреша-Сарајево, укупне дужине 77,5 км. Укупна дужина магистралних путева кроз територију општине је 43,75 км, регионалних 80 км а локалних око 300,6 км.

Општина Пале је средње развијенија општина у БиХ. Захваљујући добром географском положају, квалитетним локацијама за инвестирање, партнерском и транспарентном односу са инвеститорима.

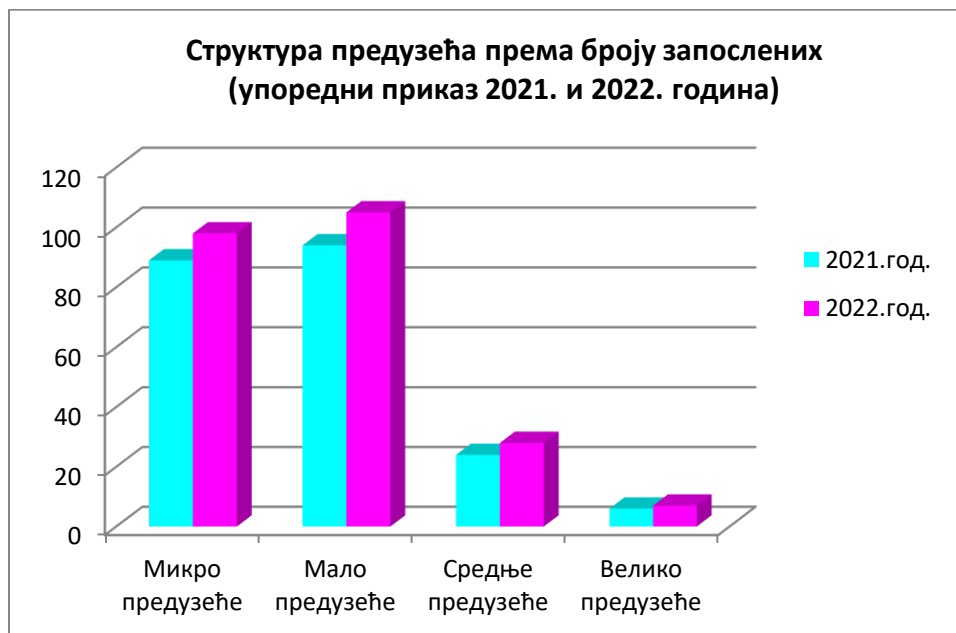
У 2022. години Општина Пале имала је 454 регистрована правна лица и 651 предузетника (укључујући издвојене јединице). Доминантна је структура малих и микропредузећа са 12%, односно 11% од укупног броја регистрованих привредних субјеката.

Према структури по броју запослених, број предузећа није се знатно мијењао у односу на претходну 2021. годину, па су и даље најзаступљенија мала и микропредузећа.

Извор: Подручна Привредна комора и Централни регистар предузетника

Од свих наведених, важно је истаћи да сва предузећа биљеже позитиван тренд у односу на претходну 2021. годину. На примјер, број великих предузећа се повећао за једно, док се број малих предузећа повећао за једанаест.

Извор: Подручна Привредна комора

ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Укупан приход општине Пале у 2022. години износио је 309.862.097 КМ, што је за 9,7% више него у 2021. години, када је приход износио 282.430.268 КМ.

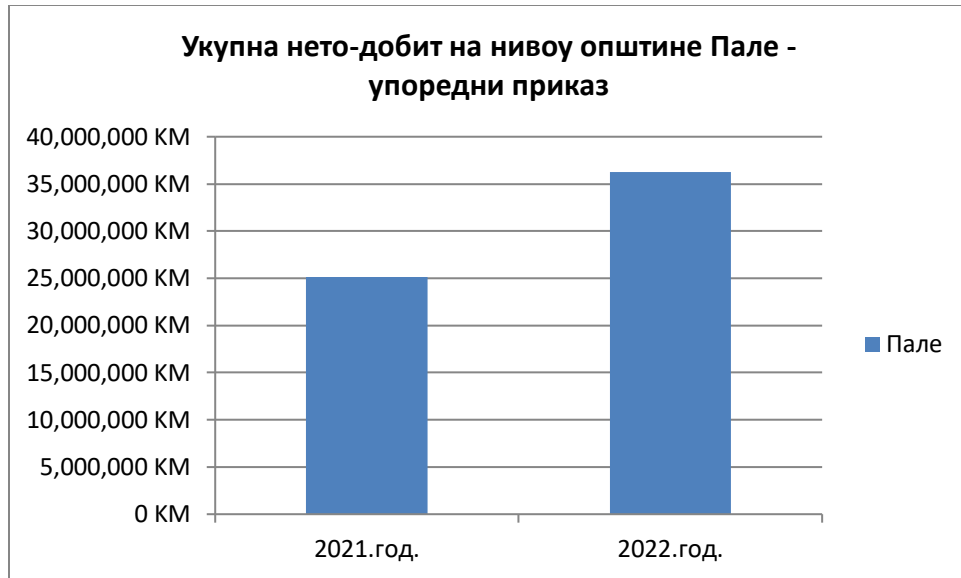
Учешће укупног прихода општине Пале за 2022. годину у структури прихода регије Источно Сарајево износи 16,5%, док у приходу Републике Српске тај удио износи 1,05%.¹

Извор: Извјештај Подручне привредне коморе Источно Сарајево

Укупно остварена нето-добит на нивоу општине Пале у 2022. години је 36.266.962 КМ док је у 2021. нето-добит износила 25.152.860 КМ што је за 44% повећање у односу на претходну годину.

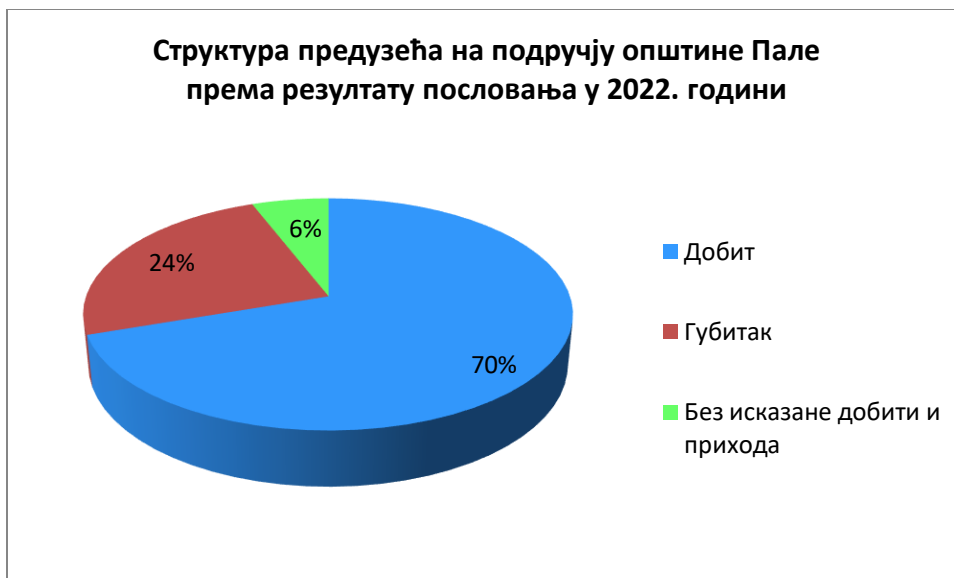
¹ Извјештај Подручне привредне коморе Источно Сарајево за 2022. годину

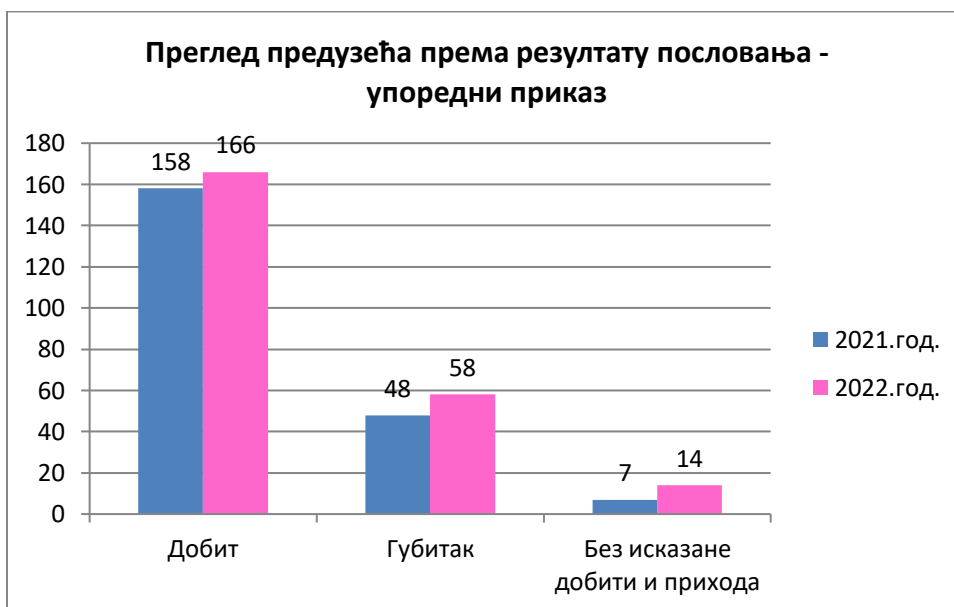
Учешће укупне нето-добити општине Пале за 2022. годину у структури нето-добити регије Источно Сарајево износи 16,5%, док је у структури нето-добити Републике Српске свега 1,3%.

Број правних лица на подручју општине Пале која су остварила добит у току 2022. године је релативно уравнотежен и износи 166, односно 69,8% од укупног броја правних лица која су предала завршне рачуне АПИФ-у.

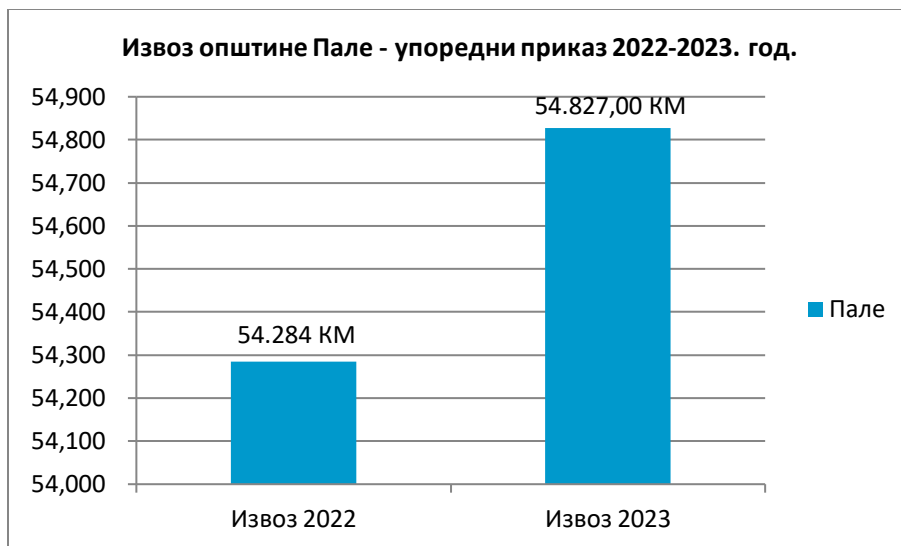

Број правних лица која су остварила губитак у 2022. години је 58, а без исказане добити и прихода их има 14.

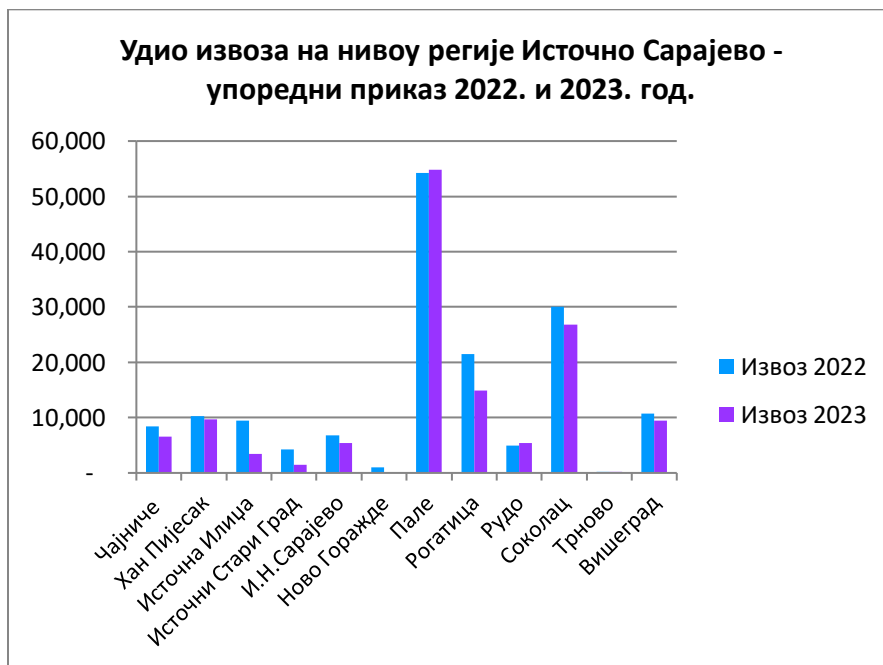
СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА

Према подацима Спољнотрговинске коморе Босне и Херцеговине извоз општине Пале у 2023. години износи 54.826.513,00 КМ што је за 1% више него у 2022. години.

Учешће извоза општине Пале у укупном извозу Републике Српске износи 1%, а 0,3% укупног извоза БиХ.

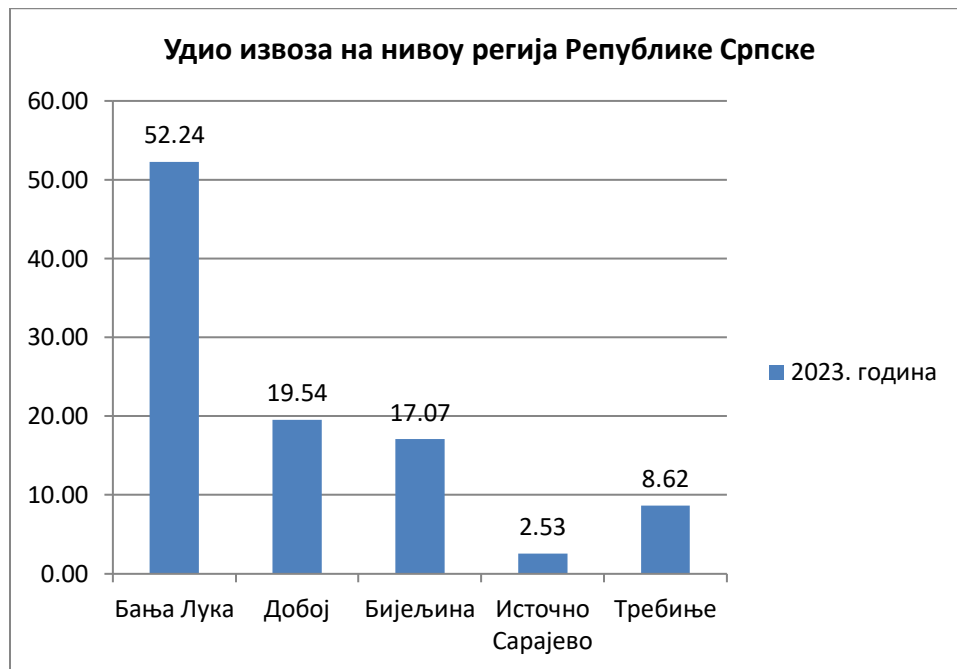
У 2023. години извоз општине Пале на нивоу регије Источно Сарајево износи 39,8% што општину Пале сврстава на мјесто лидера у остваривању извоза у регији Источно Сарајево, што није нимало чудно обзиром да се тренд раста извоза општине Пале наставио, у поређењу са 2022. годином.²

На основу расположивих података може се закључити да се општина Пале задње двије године (2023. и 2022. година) налази међу три општине у регији Источно Сарајево када је ријеч о извозу, те да задње двије године држи прво мјесто на нивоу регије Источно Сарајево.

² Годишњи билтен Спољнотрговинске коморе БиХ

У односу на друге општине у регији, једино је код општине Рудо присутан благи тренд раста извоза у односу на претходну 2022. годину.

Извор: Спољнотрговинска комора БиХ

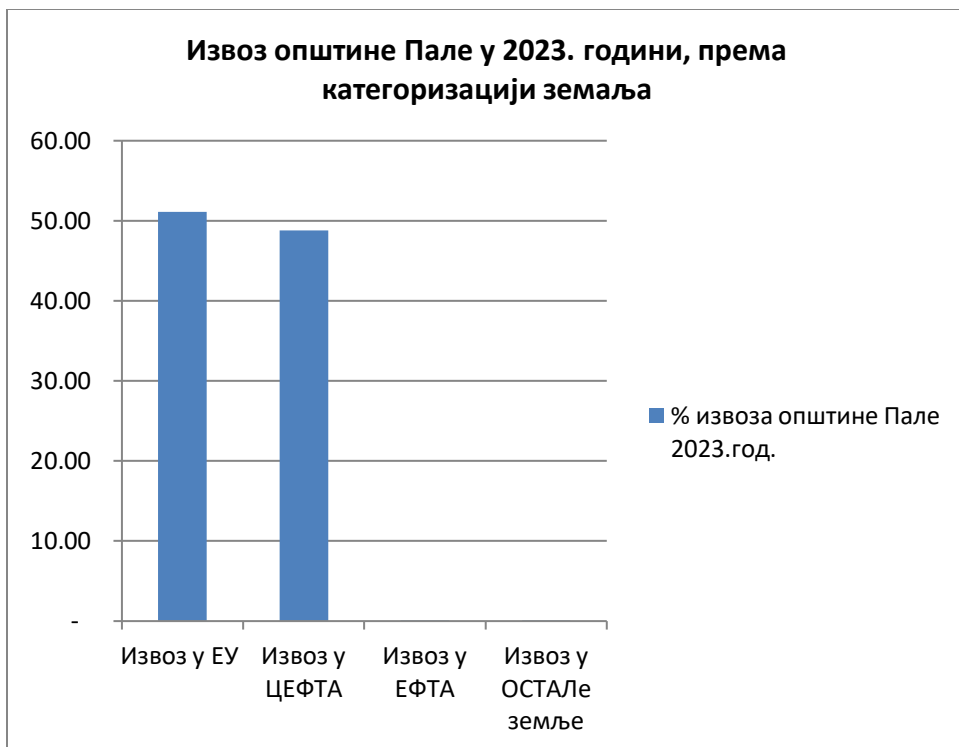
Из наведеног графикана уочавамо да извоз регије Источно Сарајево чини најмањи дио привредне активности и да остварују најмањи извоз Републике Српске.

Када је у питању пласман, извоз општине Пале се пласира на инострано тржиште било да се ради о извозу роба или извозу услуга.

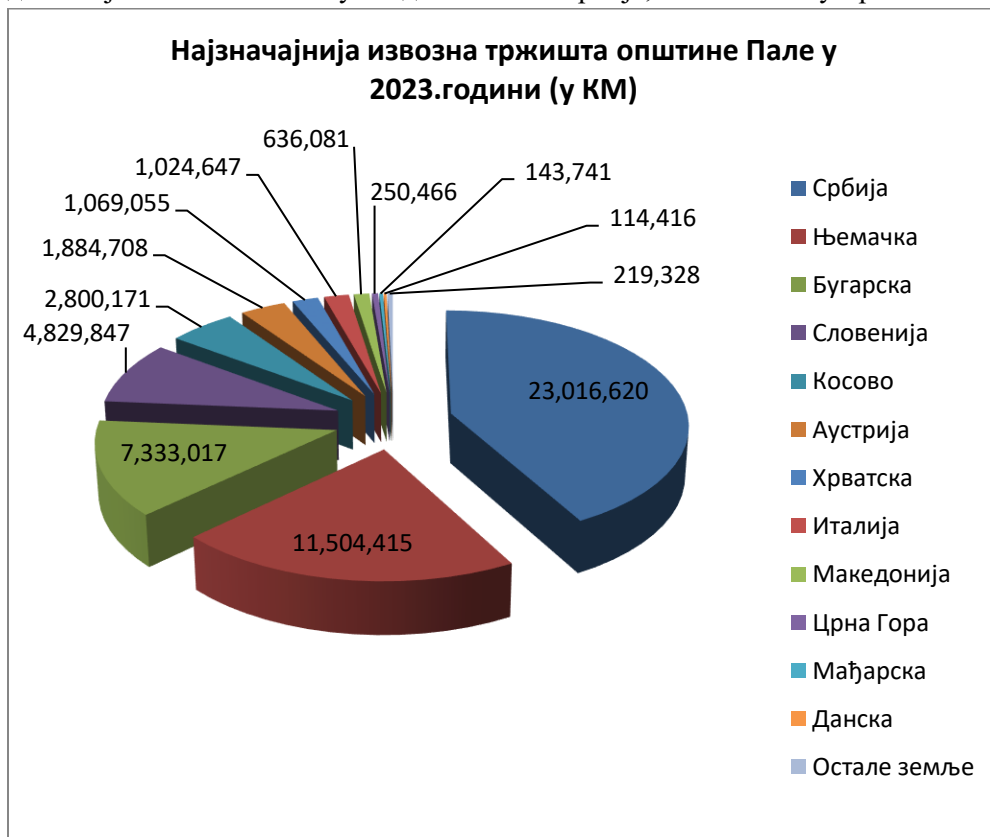
Главни извозни сектори су:

- Дрво и производи од дрвета,
- Гвожђе и челик,
- Одјећа и прибор за одјећу (осим плетених тканина од вунице или конца),
- Бакар и производи од бакра,
- Алуминиј и производи од алуминија.

Привредни субјекти из Пала, у 2023. години извозили су у 20 земаља свијета, од чега 51,14% извоза чини извоз у земље Европске Уније, 48,83% чини извоз у ЦЕФТА земље, 0,02% чини извоз у ЕФТА земље, а 0,01% чини извоз у остале земље.

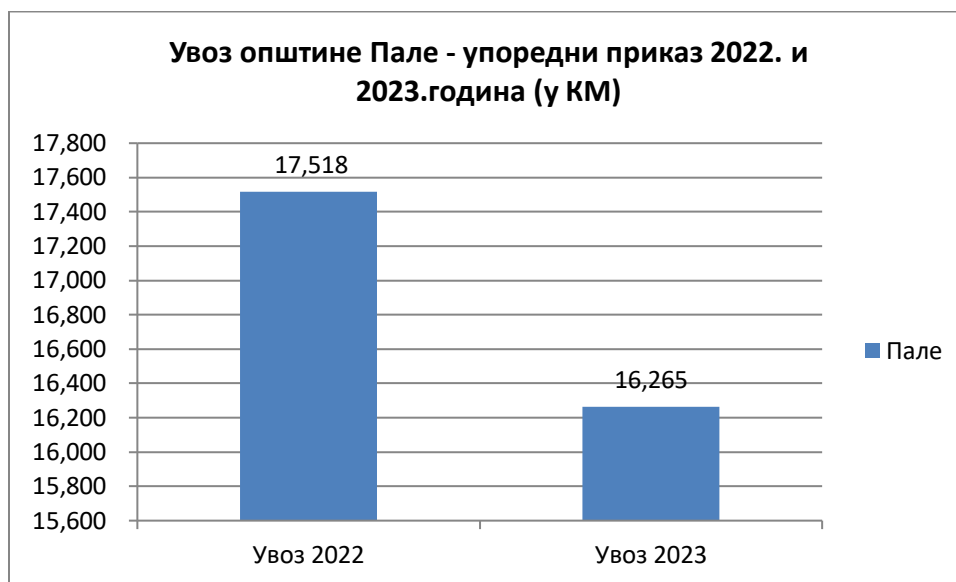
У 2023. години највише се извозило у следеће земље: Србија, Њемачка и Бугарска.

Извор: Спољнотрговинска комора БиХ

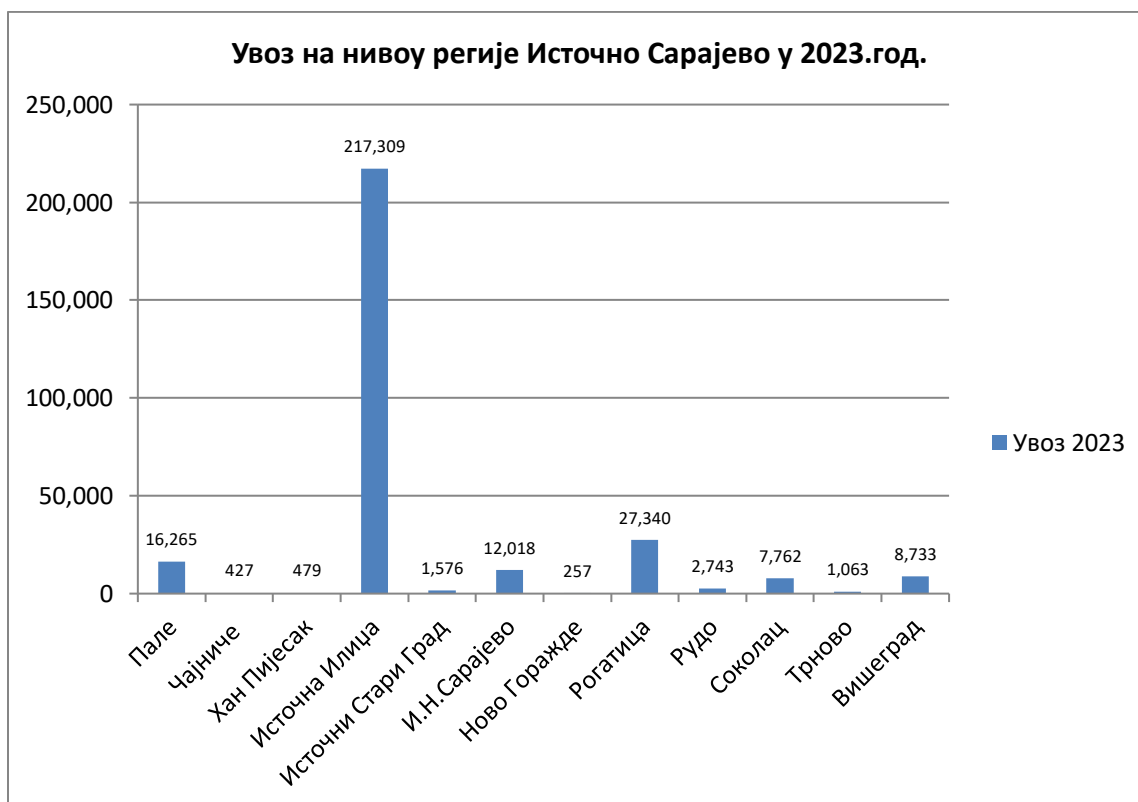

Увоз општине Пале за 2023. годину износи 16.265,00 КМ, што је за 7% мање него у 2022. години.

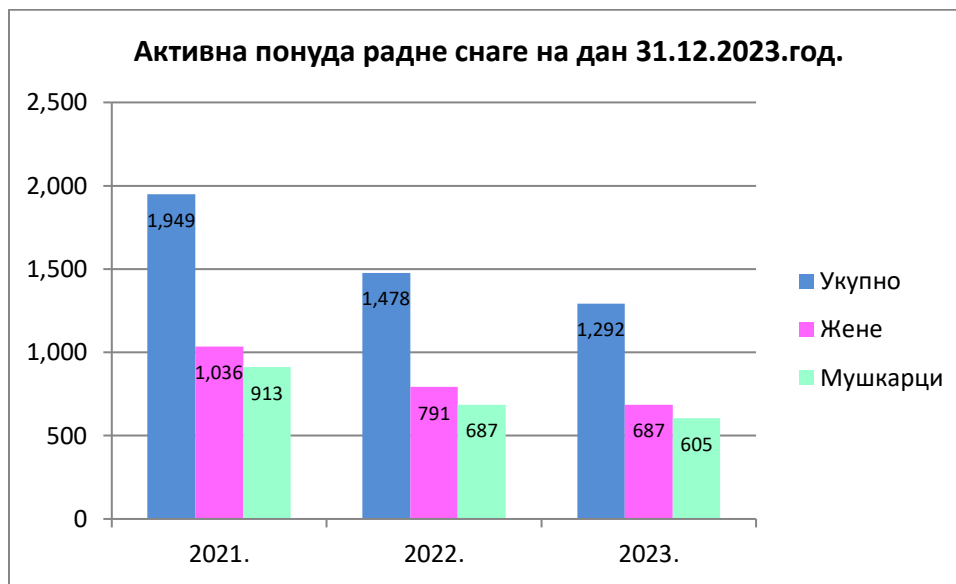
Учешће увоза општине Пале у увозу Републике Српске износи 0,2%, а у укупном увозу Босне и Херцеговине 0,06%.

У 2023. години увоз општине Пале на нивоу регије Источно Сарајево износи 5,4%.

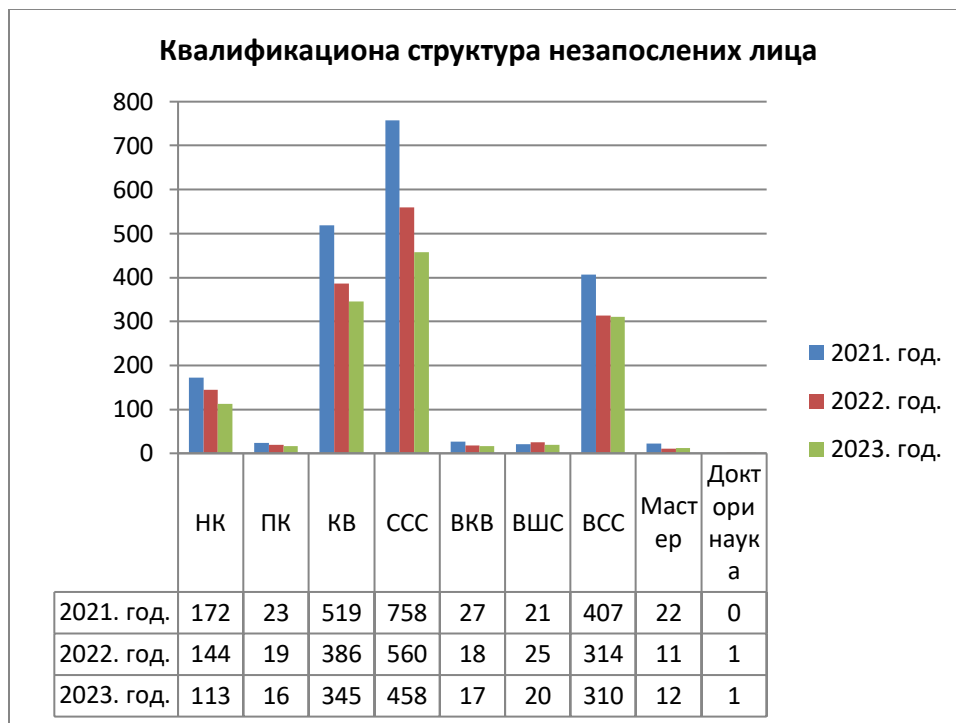

ЗАПОСЛЕНОСТ И НЕЗАПОСЛЕНОСТ

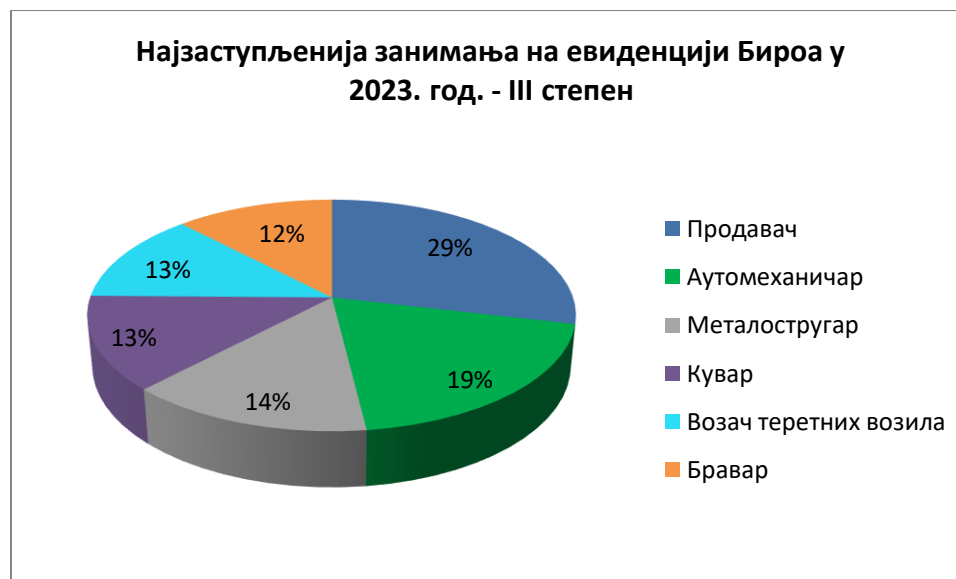
Закључно са даном 31.12.2023. године на евиденцији незапослених лица у Бироу Пале налазила су се 1.292 лица која активно траже запослење. У односу на исти период 2022. године на евиденцији се налази 12,58% мање незапослених лица, односно 186 лица мање. Од 2021. године број незапослених се константно смањује, како број мушакраца тако и број жена, што се може видјети из следећег графичког приказа.

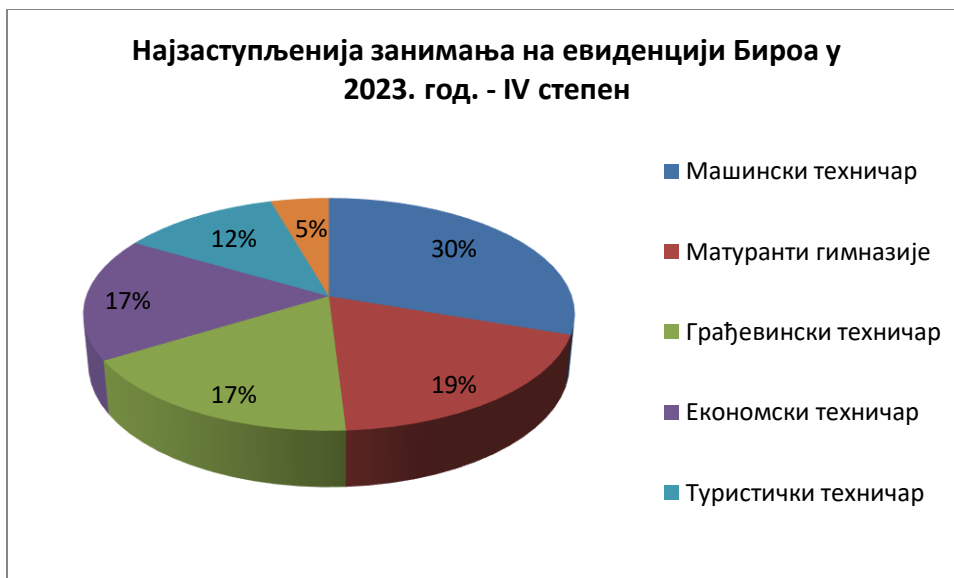
Анализирајући квалификациону структуру незапослених у 2023. години, као и претходних година није се значајно промијенио проценат заступљености појединих степена образовања у укупном стању. Доминантну групу на евиденцији Бироа чине и даље лица средње стручне спреме и то 35%, КВ радници 27%, ВСС 24%, НК радници 19% , ВКВ, ВШС, мастер и ПК радници 1%.

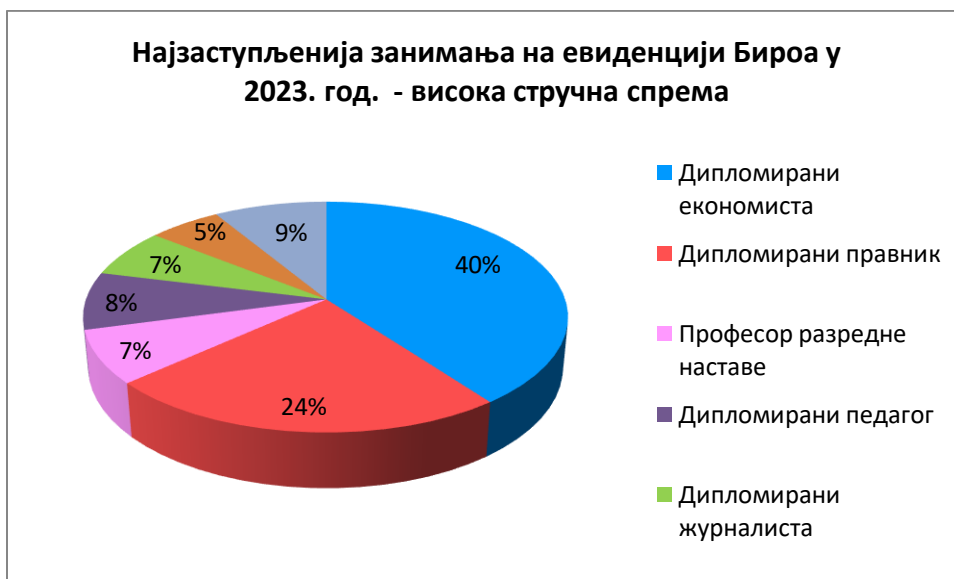
Што се тиче трећег степена стручне спреме најбројнија занимања на евиденцији бироа у 2023. години биласу: продавач (59), ауто-механичар (40), металостругар (29), кувар (27), бравар (25) и возач теретних кола (26).

У оквиру четвртог степена стручне спреме најбројнија занимања су: машински техничар (95), матурант гимназије (59), грађевински техничар (54), економски техничар (54), туристички техничар (38) и угоститељско-кулинарски техничар (14).

У оквиру високе стручне спреме најбројнија занимања на евиденцији бироау 2023. години су: дипломирани економиста (64), дипломирани правник (38), професор разредне наставе (12), дипломирани педагог (13), дипломирани журналиста (11), професор енглеског језика (9) и професор физичког васпитања (14).

Анализирајући запосленост по степену стручне спреме уочићемо да је највише запослених у току 2023. године са ВСС (267), ССС (240), КВ радника (155) и НК радника (46).

Структура лица запослених у току 2023. године, по
степену образовања

